

آشنایی با مرکز احیاء میراث اسلامی

علی رفیعی علامرودشتی

را به مرحله عمل درآورد و با فراهم ساختن امکاناتی به این آرزوی دیرینه جامعه عمل بپوشاند، از این رو طرح و آرزوی خویش را با حجت الاسلام و المسلمین حاج سید جواد شهرستانی، ریاست محترم مؤسسه آل البيت و نماینده حضرت آیت الله العظمی سیستانی در میان گذارد و موافقت ایشان را جهت همکاری در این امر بزرگ جلب نماید. و چنین شد که با فراهم شدن مکان و امکانات فنی و تأمین اعتبار، در تاریخ ۱۳۷۴ شمسی/ ۱۴۱۶ قمری، اقدام به تأسیس «مرکز احیاء میراث اسلامی» کردند و این مرکز در قم شروع به کار کرد.

ایشان در مورد مشکلات و موانع بی شماری که بر سر راه اهل تحقیق و پژوهشگران و بالمآل در مسیر تحقیق، پژوهش و تصحیح متون خطی و دستیابی به آنها وجود داشته و دارد و نیاز به تأسیس چنین مرکزی را چنین شرح می دهد: «یکی از مشکلات محققان، دستیابی آنان به نسخه های چاپ نشده کتابها و نسخه های قدیمی تصحیح شده یا به خطوط مؤلفین، برای تحقیق و کاوش در مسائل علمی یا ادبی یا تاریخی و جز اینها، تا نسخه مورد اعتماد بیشتری را ارائه دهند و کتاب را بدون غلط و اشتباه یا اقلأ کم غلط چاپ کنند».

سپس اضافه می کنند که: «محقق باید مدتی جستجو کند که منابع مورد نیازش وجود دارد یا نه و بر فرض وجود چنین منبعی، نسخه آن کجا یافت می شود و در کتابخانه عمومی است یا در خانه ها و کتابخانه های شخصی دفن شده، پس از اطلاع بر جایگاه آن آیا می توان آن را دید یا عکسی تهیه کرد یا نه؟ پس از قبول عکس دادن صاحبان کتاب، چگونه و با چه هزینه ای می توان عکس گرفت؟ گاهی برای طی این مقدمات، هفته ها یا ماهها وقت صرف می شود و پس از تحمل رنج و زحمت و صرف هزینه های جانگناه، نتیجه، غیر مثبت بوده و جوینده دست خالی و مأیوس بر

مرکز احیاء میراث اسلامی، مؤسسه ای پژوهشی، فرهنگی و خدماتی است که در تاریخ ۱۳۷۴ ش/ ۱۴۱۶ ق/ ۱۹۹۵ م، در شهر مقدس قم، به همت حجت الاسلام و المسلمین سید احمد حسینی اشکوری، دانشور فرزانه، پژوهشگر و فهرستنگار محقق، پی افکنده شد و هم اکنون دارای ۵۷۰۰ نسخه خطی، ۲۵۰۰ نسخه عکسی، بیش از ۱۱۰۰۰۰ جلد کتاب چاپی که از این تعداد ۱۲۰۰ جلد آن چاپ سنگی است، ۱۵۰ سند و مدرک و تعدادی نشریه، مجله و فصلنامه. این مرکز از نظر سازمانی وابسته به دفتر حضرت الله العظمی سیدعلی سیستانی - دام ظلّه العالی - است و تأمین اعتبار و فراهم آوری امکانات مالی و مکانی آن توسط این دفتر، انجام می پذیرد.

اهداف

انگیزه تأسیس چنین مرکزی و هسته اولیه این فکر و اندیشه، بنا به گفته مؤسس محترم آن جناب آقای حسینی اشکوری، به سالها پیش و آن زمان که ایشان در نجف می زیستند، باز می گردد. زیرا در آنجا بود که وی با برخی از محققان، مصححان و اهل تحقیق آشنا شد و گر چه این آشنایی و ارتباط، چندان چشمگیر نبود، اما همان ارتباط کم، کافی بود که با مشکلات اهل تحقیق و موانعی که در سر راه آنها در دسترسی به منابع و نسخه های خطی وجود داشت آشنا شود و جرعه ای در فکر و ذهن ایشان روشن گردد و پس از مهاجرت به ایران و گستردگی ارتباطات با اهل پژوهش و تحقیق از یک سو و ورود خود ایشان به صورتی گسترده تر در حوزه تحقیق متون و تصحیح و احیای میراث گرانقدر عالمان اسلامی و شیعی، از سویی دیگر و چهره نمودن موانع و مشکلات عمیق بر سر راه اهل تحقیق در دستیابی به این میراث بزرگ به صورت دلخواه از طرفی دیگر، عزم ایشان را جزم کرد که طرح ذهنی خویش

می‌گردد و جز حسرت و ناکامی بهره‌ای نداشته است!».

در این بخش از هر نسخه خطی که فیلمی تهیه می‌شود، آن را در دو نسخه چاپ و عکس آن تهیه می‌گردد. یک نسخه را صحافی و جلد می‌نماید و به صورت کتابی در گنجینه عکسی مرکز نگهداری و شماره گذاری می‌شود، تا کسانی که به این مرکز حضوراً مراجعه می‌کنند، بتوانند از این نسخه‌های عکسی مجلد، استفاده نمایند و نسخه‌ای دیگر به صورت برگه و بدون تجلید، در مخزن کتابخانه مرکز نگهداری می‌شود تا برای زیراکس و عکس‌گیری مجدد، آماده باشد و در صورت اعلام نیاز یک مؤسسه و مرکز علمی یا محققان و مصححان، در اختیار آنان قرار گیرد. این نکته نیز، ضروری است اشاره شود که کتابهایی که از آن فیلم و عکس تهیه شده، پس از چاپ عکس آنان، همگی دارای یک شماره مسلسل است به این معنا که فیلم کتاب و دو نسخه عکسی تهیه شده‌اند آنها دارای یک شماره است تا راحت‌تر قابل دسترس و بازیابی باشد.

گفتنی است که طبق همین شماره‌ها، فهرستنگاری تفصیلی از آنها فراهم می‌گردد و تنظیم فیش‌های الفبایی نام کتابها، مؤلفان و موضوع آنها نیز، بر اساس مقررات و ضوابطی فراهم می‌شود و بدین ترتیب کار مراجعه‌کنندگان به این فیلم‌ها و عکسها، به آسانی و بدون اتلاف وقت، امکان‌پذیر می‌گردد.

در مورد چگونگی تهیه عکس از نسخه‌های خطی، جناب آقای حسینی اشکوری، نکات و مطالبی در مصاحبه‌ای که با ایشان داشتیم، عنوان کردند که شنیدنی و قابل توجه و تأمل است و بیان آنها می‌تواند مشوق دارندگان نسخه‌های خطی و همکاری آنان با این مرکز شود و آن نکات به این شرح است:

ایشان کتابخانه‌ها و دارندگان نسخه‌های خطی را به چند دسته تقسیم می‌کردند:

۱. دسته‌ای از آنها کسانی هستند که از کار مراکز شدیداً استقبال کرده و همه نوع همکاری با آن‌را، بدون هیچگونه توقع و چشمداشتی، انجام می‌دهند و مرکز با این گونه کتابخانه‌ها و صاحبان نسخه‌های خطی، مشکلی ندارد و به راحتی از نسخه‌های موجود نزد آنان، فیلم و عکس تهیه می‌نماید.

۲. دسته دوم کتابخانه‌ها و اشخاصی هستند که در برابر همکاری با مرکز و در اختیار گذاشتن نسخه‌های خطی خویش جهت تهیه فیلم و عکس، توقعاتی و چشمداشتی از این مرکز دارند و این مرکز تا آنجا که امکان داشته باشد، به توقعات آنان پاسخ می‌دهد. گاه اتفاق افتاده که کتابخانه‌ای خصوصی و شخصی که در دادن نسخه‌ها با مرکز همکاری کرده است، دیده‌ایم که نسخه‌ها

و ادامه می‌دهد که: «برای رفع این مشکل نیاز مبرمی به ایجاد مرکزی برای گردآوری عکس نسخه‌ها به نظر می‌رسید. در این مرکز پیشنهادی، باید از کتابهای مختلف موجود در کتابخانه‌های عمومی و شخصی، عکس تهیه شود و پس از تنظیم فهرستهای لازم، عکسها در اختیار جویندگان، بدون تشریفات دست و پا گیر و کمترین هزینه ممکن، قرار گیرد تا مشوق عالمان و کاوشگران در رشته‌های مختلف علمی باشد و از صرف وقت و هزینه‌های طاقت فرسا جلوگیری شود».

با توجه به این مشکلات و نیازها بود که این مرکز تأسیس گردید و در همین مدت کوتاهی که به وجود آمده است، توانسته به نیازهای محققان و پژوهشگران پاسخ دهد و در کمترین مدت ممکن و با هزینه اندکی، عکس نسخه‌های درخواستی را به آن داده است.

بخش‌ها

فعالیت‌های این مرکز، در پنج بخش اصلی، تمرکز یافته که به این شرح است:

الف. بخش عکسی نسخه‌های خطی:

در واقع این بخش، هدف اصلی و محور اساسی تأسیس این مرکز است و بیشتر کوشش خویش را صرف راه‌اندازی و سرویس‌دهی به این بخش و فراهم آوردن عکس نسخه‌های خطی مورد نیاز در این بخش است که از کتابخانه‌های داخل و خارج کشور، تهیه می‌شود. البته در کتابخانه‌های داخلی، به کتابخانه‌های شخصی و شبه عمومی اهمیت بیشتری داده می‌شود، چرا که از این گونه کتابخانه‌ها اطلاعات ناچیزی داریم و از بیشتر آنها هیچ گونه اطلاعی در اختیار نیست و دستیابی به میراث گرانقدر و نسخه‌هایی که در اختیار دارند، بسیار دشوار است و این مرکز می‌کوشد که به هر صورت ممکن با این گونه کتابخانه‌ها و صاحبان آنان ارتباط برقرار نماید و از نسخه‌های موجود در آنها عکس تهیه نماید که تاکنون شماری از این کتابخانه‌ها و صاحبان نسخه‌های خطی شناسایی شده‌اند و با همکاری آنان، تعدادی نسخه‌های خطی، فیلمبرداری شده و عکس از آنها تهیه شده است. در خارج کشور نیز با کتابخانه‌های کشورهای چون: ایتالیا، انگلیس، روسیه، آلمان و بعضی از کشورهای عربی ارتباط برقرار و از تعدادی از نسخه‌های مهم این کتابخانه‌ها عکس گرفته شده و اکنون در اختیار محققان و دانشوران کشور است.

در وضعیت خوبی نگاهداری نمی شوند و نیازمند کمک مرکز، جهت حفظ و حراست از آنهاست و مرکز چند میلیون خرج آن کتابخانه و تهیه قفسه و موقعیت مناسبی برای آن نسخه ها نموده و حتی آنها را مرتب و منظم نموده و برایشان فهرست تهیه کرده است.

۳. برخی از این کتابخانه ها و افراد، آن قدر سطح توقع و خواسته هایشان در مقابل مرکز، زیاد بوده و ما توانایی برآوردن توقعات و نیازهای آنها را نداشته ایم، از این رو نتوانسته ایم تاکنون با این گونه کتابخانه ها و افراد کنار بیاوریم، گرچه تعداد آنان کم و اندک است، ولی امیدواریم که روزی بتوانیم با آنان نیز، ارتباط برقرار نماییم و از نسخه های موجود آنان استفاده کنیم.

۴. شماری از کتابخانه ها و مراکز هم هستند که به هیچ وجه تاکنون جواب مثبت نداده اند و حاضر به همکاری با این مرکز علمی و فرهنگی نشده اند که تعداد این کتابخانه ها و افراد نیز، بسیار اندک است و ما امیدواریم که این دو گروه اخیر، در خود احساس مسئولیت نمایند و راه استفاده و بهره وری از نسخه های خطی خویش را برای همگان و بویژه این مرکز فراهم نمایند، تا این میراث بزرگ و ارزشمندی که در اختیار دارند و در واقع دفن شده اند، و حتی نام و نشانی از آنان در هیچ جا وجود ندارد و چه بسا بسیاری از کتابها و آثار علمی دانشمندان گذشته که آثار خویش را جهت استفاده مردم نوشته اند، بیش از این در بوتۀ فراموشی عمدی نگاه ندارند و برای اهل تحقیق قابل استفاده نمایند و حاصل سالها رنج و تلاش علمای بزرگ را در اختیار همگان قرار دهند.

گاهی دیده می شود که نسخه خطی، نیاز به ترمیم و صحافی دارد و مرکز این کار را تقبل کرده است و این نسخه ها را ترمیم و صحافی نموده و به صاحبان آنها مسترد داشته است و اهل فن می دانند که ترمیم و صحافی فنی این نسخه ها، خود نیازمند خرجهای گزافی است که این مرکز متحمل آن می شود. اما در مورد تهیه عکس نسخه های خطی، از خارج کشور از

دو راه میسر است، یکی از راه مکاتبه و نامه نگاری و ارتباطات مشابه و گاه بستن قرارداد همکاری و دیگری از راه سفرهای پر خرج مسئولان مرکز به خارج کشور و بازدید از کتابخانه های کشورهای مختلف که تاکنون چندین سفر انجام گرفته و منابع و نسخه های فراوانی شناسایی و از بسیاری از آنها فیلم و عکس تهیه و به این مرکز آورده شده است. از باب مثال، در سفر به کشور ایتالیا از چند کتابخانه مهم دیدار به عمل آمد و نسخه های مهمی شناسایی و از آنها فیلم تهیه شد. از کتابخانه واتیکان ۱۹۵ نسخه شناسایی و از آنها فیلم و عکس گرفته شد و از کتابخانه آکادمی لینیچی در رم، ۳ نسخه فیلمبرداری گردید که از این نسخه های انتخابی، حتی یک نسخه در ایران وجود ندارد و یا از کتابخانه های پاکستان، حدود ۳۰ نسخه عکس گرفته شده که هیچ یک از آنها در ایران موجود نیست.

پیش از سفر به کشورهای خارجی، از طریق مطالعه و بررسی فهرس نسخه های خطی کتابخانه های این کشورها، کتابهای مورد نظر انتخاب و لیستی از آنها تهیه می شود و گاه با دیدن اصل نسخه ها، انتخاب انجام و لیستی دیگر تهیه و سپس از آنها فیلم و عکس فراهم می شود. هم اکنون تعداد ۴۰۰ فیلم نسخه خطی، از کتابخانه های پاکستان، انگلستان، آلمان، ایتالیا و مقدار اندکی از کتابخانه های ترکیه و روسیه و برخی از جمهوریهای آسیای میانه، به این مرکز رسیده که هنوز موفق به چاپ و گرفتن عکس از آنها نشده ایم و امیدواریم در آینده نزدیک، این کار میسر شود. نسخه هایی که عکسی از آنها تهیه و صحافی می شوند، کوشش شده از نظر شکل ظاهری نیز، بسیار زیبا، چشم نواز و به یک اندازه و طلاکوبی شده باشند.

فهرست نگاری نسخه های عکسی، را فرزندانش جناب آقای اشکوری، آقایان سید جعفر و سید صادق حسینی اشکوری که از طلاب پژوهشگر مرکز هستند، به عهده دارند و جلد اول فهرست نسخه های عکسی را تاکنون منتشر ساخته اند و سایر مجلدات آن نیز، به زودی آماده و در اختیار دانش پژوهان قرار خواهد گرفت.

ب. بخش نسخه های خطی:

از همان آغاز تاسیس مرکز و با اطلاع افراد دارای نسخه های خطی، عرضه نسخه های خطی برای فروش به این مرکز، شروع شد، اما به دلیل اینکه گردآوری اصل نسخه های خطی، جزو اهداف اولیه و اصلی این مرکز نبود، آنها را رد نموده و از خریدشان امتناع می شد، اما از دو سال پیش به این طرف خریداری برخی از نسخه های خطی نیز، تا آنجا که به هدف اولیه کمک نماید و مرکز

فهرستنگاری نسخه‌های خطی این بخش که اکنون بیش از ۵۷۰۰ نسخه است، به عهده مؤسس مرکز حجت الاسلام سید احمد حسینی اشکوری است که هم اکنون جلد اول این فهرست، منتشر شده و باقی مجلدات آن در دست تهیه است و به زودی منتشر خواهد شد که از آنها جلد دوم آماده چاپ می‌باشد.

ج. بخش کتابهای چاپ سنگی:

انگیزه گردآوری کتابهای چاپ سنگی، جلوگیری از انقراض این نوع کتابهاست که در میانشان بعضی کتابهای نادر و گاه مصحح وجود دارد و احتمال چاپ مجدد آنها بسیار ضعیف است، از این رو از یکسال پیش به این طرف، گردآوری و نگاهداری آنها در مرکز، در دستور کار قرار گرفت و تاکنون بیش از ۱۲۰۰ مجلد کتاب چاپ سنگی تهیه و گردآوری شده است و خود بخش خاصی را تشکیل داده‌اند و برای آنها نیز، فهرستی تهیه و در اختیار همگان قرار خواهد گرفت.

د. بخش کتابخانه عمومی:

با توجه به نیاز محققان و پژوهشگرانی که در مرکز کار می‌کنند و با مراجعه کنندگانی که جهت استفاده از نسخه‌های عکسی و خطی مرکز در مرکز حضور به هم می‌رسانند، برای رفع نیاز آنان، اقدام به تهیه و خریداری برخی از منابع و مراجع عام شده و هم اکنون حدود شش هزار جلد از این گونه مراجع فراهم گردیده و در سالنی به صورت قفسه باز نگاهداری می‌شود و در اختیار پژوهشگران است و طبقه بندی آن بر مبنای موضوعی است تا محقق به راحتی بتواند از آنها در جهت نیازهای خویش استفاده کند. این منابع به زبان عربی و فارسی است و ممکن است در آینده، مراجع مورد نیاز لاتینی نیز تهیه شود. قسمتی دیگر از این منابع به شکل قفسه بسته است که فقط در اختیار محققان و پژوهشگران خود این مرکز است و شمار مجلدات این نوع کتابها به حدود چهار هزار مجلد می‌رسد.

را از هدف اصلی باز ندارد، در دستور کار قرار گرفت و از آن تاریخ به بعد، برخی از نسخه‌هایی که به مرکز ارائه می‌شد خریداری می‌گردید که گاهی نسخه‌های ارائه شده به صورت مجموعه بودند که در میان آنها کتب تکراری نیز وجود دارد. خرید نسخه‌های خطی برای این مرکز، هدف دیگری نیز، دارد و آن حفظ و حراست از نسخه‌های خطی و میراث گراندقدر اسلامی است که از میان نروند و یا از کشور خارج نشوند.

در خریداری نسخه‌های خطی، هیچ محدودیتی در زبان و موضوع وجود ندارد، بر این اساس، نسخه‌های تهیه شده به زبان‌های عربی، فارسی، اردو و ترکی و در همه موضوعات و علوم و رشته‌های گوناگون است، چنانکه همین امر در تهیه نسخه‌های عکسی نیز، رعایت شده است.

برخی از نسخه‌های خطی خریداری شده مربوط به قرن پنجم هجری است و قدیمی نسخه موجود در مرکز، نسخه‌ای از نهج البلاغه است که گرانترین نسخه موجود در این مرکز نیز، می‌باشد که شاید از قرن پنجم هجری است. در میان این نسخه‌ها، بعضی نسخه‌های تزئینی و هنری بسیار جالبی نیز وجود دارد و شماری از نسخه‌ها دارای روی جلد‌های رنگ روغنی است و پشت این جلد‌ها گل و بوته‌های برجسته است و پاره‌ای از آنها دارای چند سرلوحة طلا و تذهیب کاری شده است از جمله یک دوره شصت پاره با سر لوحة‌های تذهیب کاری شده مختلف و در شصت طرح جدا و مستقل است.

از این نسخه‌های خطی نیز، اگر اعلام نیازی از طرف مرکز و مؤسسه‌ای علمی و فرهنگی و یا از جانب اشخاص محقق و پژوهشگر، صورت پذیرد، به همان ترتیبی که در ارائه نسخه‌های عکسی، انجام می‌گرفت، عمل می‌شود، اما چون فعلاً امکانات مرکز محدود است، فعالیتها بیشتر روی نسخه‌های عکسی خارج از کتابخانه مرکز متمرکز است.

بازیابی کتابهای موجود در این دو قسمت از طریق کامپیوتر، به راحتی امکان پذیر است و سرویس دهی این کتابها به محققان که به طریق سنتی چیده و طبقه بندی شده اند از این راه بسیار سهل و آسان و در اسرع وقت انجام می پذیرد.

هـ. بخش رایانه:

به دلیل حجم گسترده موجودی کتابخانه و پیشرفت سریع کار، جهت پاسخگویی سریعتر به محققان و پژوهشگران و اهل تحقیق، نیاز شدیدی به رایانه و کمک گرفتن از آن احساس شد که در ۱۳۷۸ شمسی / ۱۴۲۰ قمری، این بخش نیز، شروع به کار کرد و تمامی نسخه های فهرست شده عکسی و خطی در رایانه ذخیره سازی شد و حتی بسیاری از تصاویر نسخه های موجود، نیز به رایانه داده شد که اکنون قابل رؤیت و سرچ کردن است.

همچنین در این بخش، برای دستیابی مستقیم کاربران داخلی مرکز و خارج از آن، با استفاده از شبکه اینترنت، فهرست نسخه های عکسی و خطی با توضیحات کامل کتابشناسی و نسخه شناسی و تصاویر منتخب آنها و نیز فهرستهای متنوع الفبایی، موضوعی، کتابخانه ها و فهرست مؤلفان، قابل استفاده می باشد. در این بخش جهت سهولت مراجعان، امکاناتی فراهم شده تا آنان بتوانند با کتابخانه های معتبر جهان، که در موضوعات اسلام شناسی یا شرق شناسی، فعالیت دارند، ارتباط برقرار کنند و از طریق شبکه مرکز، از این امکانات استفاده نمایند.

از فهرستهای منتشر شده نسخه های عکسی و خطی مرکز و همچنین از فهرستهای در دست تهیه، نرم افزار و سی دی تهیه شده است که به زودی عرضه خواهد شد.

و. بخش فهرستننگاری نسخه های

خطی، عکسی و چاپ سنگی:

از همان آغاز گردآوری نسخه های عکسی و خطی و چاپ سنگی، شروع به فهرستننگاری آنها شد و هم اکنون، جلد اول فهرست نسخه های عکسی با جلد اول فهرست نسخه های خطی، منتشر شده اند و جلد های دوم و سوم فهرست نسخه های خطی، آماده فیلم و زینگ است و جلد چهارم آن نیز، در دست تهیه است؛ همچنین جلد های دوم و سوم فهرست نسخه های عکسی، برای فیلم و زینگ آماده شده و جلد چهارم آن آماده چاپ می باشد. از کتابهای چاپی سنگی نیز فهرستی در دست تهیه است که مقداری از آن آماده شده است.

دو نکته اساسی در مورد چگونگی سرویس دهی این مرکز گفتنی است که عبارتند از:

۱. عدم تشریفات و کاغذ بازی در سرویس دهی و ارائه نسخه های عکسی به محققان و مراکز علمی و پژوهشی در داخل و خارج از کشور، به این شکل که این مرکز از کسانی که طالب عکس نسخه های خطی است، هیچ نمی پرسد که چه کسی هستی و یا از کجا و چه ارگان و مرکز و مؤسسه ای هستی و به محض درخواست از جانب اشخاص حقیقی و حقوقی، بلافاصله در جهت برآوردن نیاز آنان اقدام می شود و در اسرع وقت، نسخه درخواستی در اختیار آنان قرار داده می شود. چنانکه اگر امروز تقاضایی به این مرکز برسد، فردا به تقاضای آنان رسیدگی و نسخه خواسته شده آماده می شود. از باب مثال، ۳۰ نسخه عکسی را از خارج کشور، تقاضا کردند و در عرض چهار روز، نسخه های خواسته شده آنان آماده و برایشان ارسال گردید.

۲. موضوع هزینه دریافتی از متقاضیان است که از هر برگ پرینت و زیراکس شده، فقط مبلغ ۲۰ تومان دریافت می شود و اگر دو رو خواسته باشند، مبلغ ۲۵ تومان و چنین است از کتابهای بزرگ و غیروزیری.

این مرکز با در دست داشتن چاپ فیلم و پرینت کردن آنها، نه تنها فیلم های گرفته شده توسط خود مرکز را چاپ می کند، بلکه فیلم های افراد و مؤسسات و مراکز دیگر را نیز در اسرع وقت چاپ و به آنان تحویل می دهد و تاکنون بیش از ۲۰۰ حلقه فیلم را که مربوط به خارج از مرکز بوده، چاپ و پرینت کرده است.

همه این طرحها و برنامه ها و سرویس دهی ها در جهت اجرای همان اهداف اولیه مرکز است که آن کمک و خدمت به جامعه علمی و فرهنگی کشور و بر آوردن نیازها و رفع مشکلات اهل قلم و محققان می باشد. زیرا این مرکز و مؤسسات مشابه، مربوط و متعلق به ملت است و باید در جهت رشد فکری و علمی و تحقیقاتی مورد نیاز ملت، حرکت کنند، از هر طریق و توسط هر کس که تأسیس شده باشند.

ز. بخش خدمات و ماشینی:

در این بخش هم اکنون، چهار دستگاه زیراکس، دو دستگاه فیلم چاپ کن، دو دستگاه فیلم گیری و دوربین های فیلمبرداری، یکی برای میکروفیلم و دیگری جهت میکروفیش، یک دستگاه ظهور تمام اتوماتیک، چهار عدد کامپیوتر، یک دستگاه چاپگر پیشرفته و یک دستگاه اسکنر وجود دارد که چون ساختمان فعلی موقت و ظرفیت آن بسیار اندک است، در آینده با کمک خداوند متعال، همراه گسترش این مرکز، این امکانات خدماتی و ماشینی نیز، گسترش خواهند یافت. *